

TAFANERIES

La societat valenciana quedà trasbalsada pel quadruple assassinat que es va produir el dia de Sant Jaume a la plaça de les Mosques. S'hi van trobar els cossos, cosits a ganivetes, de dues jovenetes anomenades Francisca, la casera del palau, Maria, i el vell propietari Gregorio. El comissari Ramón Montalt, que estigué present quan es trobaren els cossos, començà immediatament la recerca d'uns crims que no semblaven provocats pel robatori. Montalt fou un comissari exemplar, que cinc anys després, com a reconeixement dels seus mèrits, fou promogut a cap o inspector de la Vigilancia Pública. De la instrucció del sumari s'encarregà el jutge de primera instància, Antonio Martínez Gil.

El registre del Cementeri General diu que el 8 d'agost fou inhumat Gregorio Mayans a la secció primera dreta (número 0719, tramada 4a). Potser l'acte s'endarrerí per practicar diligències judicials o esperar l'arribada de familiars. No hi ha constància del soterrament de les dones en nínxol o tomba pròpia a la ciutat València. Probablement acabaren en la fossa comuna, com era habitual en l'època, o foren soterrades a l'Horta Nord, d'on procedien les famílies.

És probable que les dones acabaren a una fossa comuna perquè no hi ha constància del lloc

Un any després del assassinat de les quatre persones, es va celebrar un funeral a Sant Esteve

Poc a poc, les recerques del comissari Ramón Montalt esbrinaren qui havia sigut el culpable del terrible quadruple homicidi. L'autoritat judicial dictà edictes i pregons. Un més després dels fets, el 20 d'agost, la premsa informà que el comissari tenia identificat el criminal, encara que faltava arregar proves i, sobretot, detindre'l. Com que les recerques s'adreçaren al poble de Vallada, ibona part del veïnat va comparèixer per a prestar declaració voluntàriament.

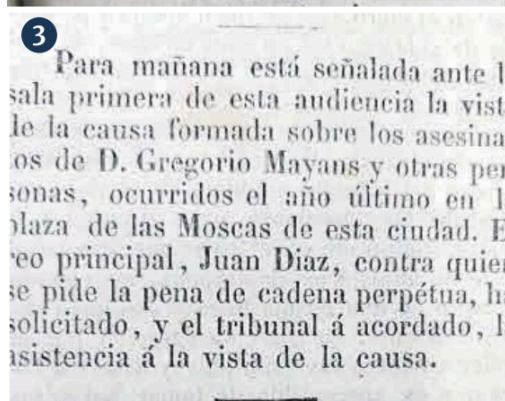
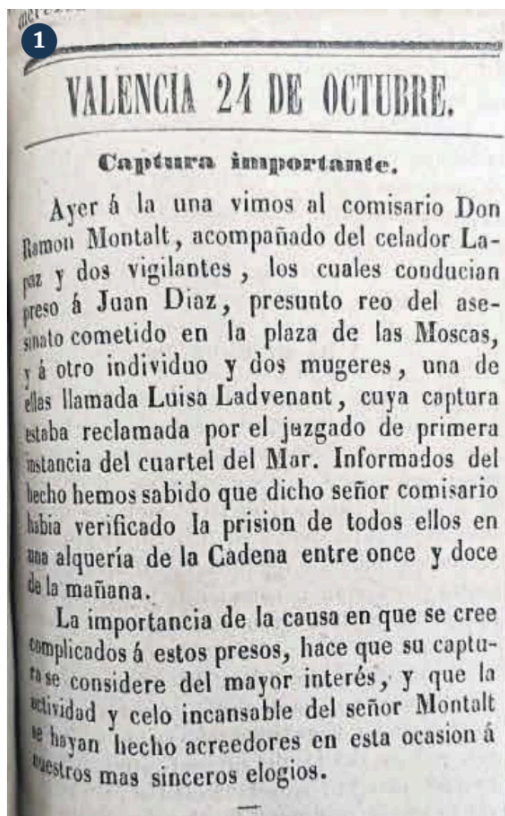
Finalment, el dimarts 23 d'octubre de 1852, quasi tres mesos després dels assassinats, abans del migdia foren detinguts l'escrivent Juan Díaz y Castro i la seua muller Luisa Ladvenant y Rosell, en una alqueria de La Cadena, al camí del Cabanyal. També fou detingut un altre individu. La detenció la practicaren Montalt, l'agent de policia Guillermo Lapaz

Entrega 119

En octubre de 1852 la policia va detindre l'autor de l'assassinat de tres dones i un home major a la plaça de les mosques. Fou condemnat a cadena perpètua.

Quatre persones assassinades a la plaça de les Mosques (II)

FRANCESC J. HERNÁNDEZ
València

García i dos vigilants més. En tenim poques referències. La dona, Luisa (que realment fou batejada com Maria Carmen Luisa Tadea Estefanía Vicente) havia nascut a València el 1797, i tenia 55 anys. Podem suposar una edat semblant en Juan Díaz y Castro, l'escrivent. Hem de recordar que, en l'època, un escriptor era tant un secretari com un administrador.

Encara foren detingudes posteriorment més persones. La relació es completà amb Francisco Díaz y Castro, que hem de suposar germà de l'escrivent, Eduardo Díaz y Ladvenant, que seria fill de José Díaz i Luisa Ladvenant, i dos homes més: Ignacio Romero y Pusa i Federico Martínez.

El 17 d'octubre de l'any següent,

1853 i després de la instrucció que havia realitzat el jutjat del Mar, s'assenyalà l'obertura del judici en la sala primera de l'audiència territorial, que aleshores ocupava la seu de les antigues Corts i de l'actual palau de la Generalitat. Contra el principal acusat, l'escrivent José Díaz, s'havia plantejat la pena de cadena perpètua. Aquest demanà poder assistir al judici i el tribunal accedí. Eren dies d'intenses pluges a València.

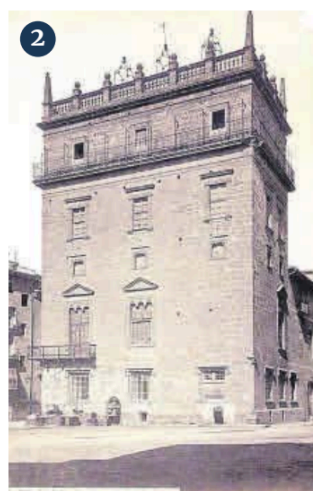
Finalment, el jutge dictà cadena perpètua per a l'escrivent Juan Díaz y Castro, que hauria sigut l'assassí de les quatre persones. Suposem que fou l'administrador de Gregorio Mayans, perquè va poder accedir al palau en diumenge. Tal vegada, per alguna raó, matà el vell i el seu crim fou descobert paulatinament per les dones, per la qual cosa decidí acabar amb la vida de la casera i la de les dues jovenetes, que aquell dia, l'últim de les seues vida, anaren fatalment de visita a veure la cosina. A més de la cadena perpètua, el múltiple homicida fou condemnat a interdicció civil (privació de drets), inhabilitació perpètua absoluta i subjecció a la vigilància de l'autoritat durant la seua vida, cas que l'autoritat política li atorgara l'indult (el que no consta que succeïra). També el jutge determinà que havia de pagar 20.000 reals, 5.000 als hereus de cadascuna de les seues víctimes.

A més de la cadena perpètua a Juan Díaz y Castro, foren condemnats a cinc anys i cinc mesos de presó menor la dona de l'escrivent, Luisa Ladvenant, i Ignacio Romero. Tal vegada se'ls imposà la condena per donar-li al quadruple assassí alguna col·laboració o per amargar-lo durant mesos. Els tres condemnats, José Díaz, Luis Ladvenant i Ignacio Romero, foren condemnats també a pagar cadascú d'ells una tercera part de les costes judicials.

Altres dos detinguts, Francisco Díaz i Federico Martínez, foren «absueltos de la instancia», que vol dir que no hi havia proves suficients per condemnar-los, mentre que el fill de Juan Díaz i Luisa Ladvenant, es declarà innocent i es determina la seua posada en llibertat.

Un any després del quadruple assassinat, el dimarts 26 de juliol de 1853, se celebrà un funeral per les víctimes en l'església de Sant Esteve, la més pròxima a la plaça de les Mosques.

El palau de la plaça de les Mosques número 4 passà a propietat del comte de Florida. Encara hi hagué un delictes més, però de dimensió molt menor. En 1880, una criada del palau, que vivia al carrer Ripalda, número 21, furtà un parell d'arracades d'or, un altre d'argent i algunes joies. La dona fou detinguda. Pocs anys després, la tradicional plaça de les Mosques passà a anomenar-se plaça de Mossèn Milà.

1. El Mercantil de Valencia, agost 1852. 2. Audiència de València (actual Plau de la Generalitat) Foto de J. Ainaud per a la casa Laurent, 1870. 3. El Mercantil de Valencia, octubre 1852. 4. El Notario (Madrid). 2/8/1852, núm. 31, p.5.

